

בס"ד

זעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ערש"ק

פר' בלק

ה'תש"פ

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

לעומקו של מקרא פר' בלק

עליהם, לא חל הציווי של "אל תתגר". לכן וַיִּגְר מוֹאֵב. ואשר על כן, הדגישה התורה ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא (כב,ד).

או פִּלְזָה לְדָרְזָה זו: שהמלך נקרא על שם הממלכה והממלכה על שם המלך. ומשנהייה בלק מלך על מואב, למרות שהוא ממדין, נקרא בלק על שם ממלכת מואב. וכשאומר הכתוב וַיִּגְר מוֹאֵב, וַיִּקְחַ מוֹאֵב, כוונתו לבלק, וכנ"ל, שעליו לא חל הציווי אל תתגר בם מלחמה. ומכיון שהמלך חושש, תחשוש כל הממלכה כולה. לכן נאמר וַיִּגְר מוֹאֵב.

ועל דרך הצנח יֵאָמֵר בלשון נופל על לשון, וַיִּגְר מוֹאֵב למרות אל תתגר כי גַר בלק בעת ההיא במואב ולמלוך נִגְרָר, כדי שיוכל ישראל לקרוא עליו תִּגְרָר ומן הארץ לְמִגְרָו כנחל הַנִּיגָר, וכאשר רצה לְמַגֵּר נִתְמַגֵּר, פִּלְתָּהּ הַשֹּׁר הַטְהוֹר אֲשֶׁר גִּירָה יִגָר.

וַיִּרְא בָּלָק בֶּן-צְפּוֹר אֶת פֶּלֶא-אֲשֶׁר-עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמְרֵי (כב,ב)

וַיִּגְר מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעַם מֵאֲדָ פִּי רַב-הוּא וַיִּקְחַ מוֹאֵב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (כב,ג)

וּבַלָּק בֶּן-צְפּוֹר מִלְּזָה לְמוֹאֵב בְּעֵת הַהוּא (כב,ד)

יש לעיין, מדוע פתח בבלק, וַיִּרְא בָּלָק, ומיד עבר למואב, וַיִּגְר מוֹאֵב, ושוב החזר לבלק באומרו וּבַלָּק בֶּן-צְפּוֹר מִלְּזָה לְמוֹאֵב בְּעֵת הַהוּא וגו', ומדוע יחלקם לג' פסוקים נפרדים.

ולעומקו של מקרא, יש לומר, שבא הכתוב ליתן טעם מדוע יפחד מואב. שהרי ידוע לכל, כי ציווה ה' את עמו לבל יתגר מלחמה במואב, ולכאורה לא היה לו לפחד.

אלא שהקב"ה סובב בהשגחתו וּשְׁפִיעַת הַהוּא, כשבא ישראל לעבור דרך ארצם, בעת ההיא יהיה בלק מלך למואב, ובלק הרי אינו ממואב, אלא ממדין. ועל בלק שבא ממדין למלוך

לעומקו של מקרא פר' בלק

שנאמר וְאֶת-מַלְכֵי מִדְיָן הֲרָגוּ עַל-
חַלְלֵיהֶם וגו' וְאֶת בְּלָעַם בֶּן-בְּעֹזֵר הֲרָגוּ
בְּחָרֵב (מטות, במדבר לא, ח). וברש"י
שם שהושוו כולם בפורענות.
בפורענות של חלל חרב.

וַיִּגְרַם מוֹאָב (כב, ג')

וַיִּגְרַם פִּירֵשׁ רִשְׁ"י לַפְּשׁוּטוֹ שֶׁל
מקרא, לשון מורא. כמו גָּוְרוּ לְכֶם
(איוב יט, ט)

וירמוז בזה, שהתקיים בהם וְאֲשֶׁר
יִגְרַתִּי יָבֵא לִי. ונידונו בְּחָרֵב. וכאומר
וַיִּגְרַם מוֹאָב, ממה וַיִּגְרַם, ממה שנאמר בו
לבסוף מִפְּנֵי-חָרֵב. וכאשר יגר בא לו.

ובזה ינתן טעם לאומרו עֲתִיָּה וְלַחֲכוּ
הַקְּהָל אֶת-כָּל-סִבִּיבֹתֵינוּ פְּלִחָה הַשְּׁוֹר
אֶת יָרֵק הַשְּׂדֵה. וכי מחורבן ירק
השדה פחדו, והלא לא פחדו אלא
שמה יהרגום לפי חרב. אלא שהזכירו
חורבן וחרב השדה, וכוונתם לחרב
נוקמת. ונתקיים בהם כנ"ל, על דרך
של וְאֲשֶׁר יִגְרַתִּי יָבֵא לִי.

וַיֵּרָא בְּלָק בֶּן-צִפּוֹר אֶת כָּל-אֲשֶׁר-
עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמְרֵי (כב, ב')

על דרך הרמז, אֶת בטעם תביר.
תביר לשון שבירה. וכה יפתר: וַיֵּרָא
בְּלָק בֶּן-צִפּוֹר אֶת שְׁבִירָתוֹ,

ויש לעיין מדוע יביא רש"י דוקא
פסוק זה, גָּוְרוּ לְכֶם, מכל המקראות
כולם, להעיד כי ויגר הוא לשון מורא.
והרי כמה וכמה פסוקים שיעידו על
כך, וכגון: לֹא תִגְוְרוּ מִפְּנֵי אִישׁ וּפִירֵשׁ
רִשְׁ"י שם לֹא תִירָאוּ. וכגון: כִּי פָחַד
פְּחַדְתִּי וַיֵּאֲתַנְנִי, וְאֲשֶׁר יִגְרַתִּי יָבֵא לִי
(איוב ג, כה) הרי יִגְרַתִּי לשון פְּחַדְתִּי.

ואשר על כן יֵאָמֵר, לעומקו של
מקרא שבהביא רש"י דוקא פסוק זה
כמו גָּוְרוּ לְכֶם ללמד על וַיִּגְרַם שהוא
לשון מורא, בזה גילה כוונתו
העמוקה להסיר הלבוש העליון של
פשוטו של מקרא, ולגלות פן נוסף
לעומקו של מקרא.

ועל דרך שפיל לסיפא דקרא שסוף
הפסוק שהביאו רש"י הוא מִפְּנֵי-חָרֵב.
ויהיה סופו מִפְּנֵי-חָרֵב מעיד על
תחילתו גָּוְרוּ לְכֶם. ובא ללמד מדוע
גָּוְרוּ לְכֶם, מִפְּנֵי-חָרֵב.

לעומקו של מקרא פר' בלק

נקראים צָפּוֹר שהיה עובד לציפור, ומכשף בה. [כמובא באריכות בזה"ק פר' בלק דף קפ"ד-קפ"ה].

ועל כן נקרא בן-צָפּוֹר שתלוי בה כבן התלוי באביו. ואשר על כן בן-צָפּוֹר מוטעם באתנחתא, שרק כשפיה הניחו את דעתו.

ולעומקו של מקרא יש לומר שלכן גם בלעם נקרא בן בעור. אמנם היה כן שם אביו, אך רמז יש כאן שהיה חי בטומאת חמור, שכן בעירא בארמית תרגום של בהמה, בין טהורה ובין טמאה. אך הכתוב יעיד עליו שנקשר לאתונו, בהמה טמאה. וכן בלשון הקדש כמובא בפר' חקת, (כ,ח) וְהִשְׁקִיט אֶת-הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם, ואע"פ שלכאורה יכול היה בלעם להשיג השגות גבוהות משאר בני עמו, נשאר הוא עם הבהמיות והחומר. וכדדרשו עם החמור עם הדומה לחמור, ואילו אתונו עם כל בהמיותה זכתה לכח הדבור וכמובא לקמן.

שנשברה רוחו ממראה העם, ומכל אשר עשה ישראל לאמרי.

ועוד יש לומר, על דרך אל תקרי, אל תקרא ויִרָא אלא ויִרָא. ומכיון שהמלך ירא, מיד ויגר מואב, כל הממלכה כולה

ועוד על דרך הרמז, ויִרָא בטעם מירכא. ומירכא הוא לשון מלכות, כדפירש רש"י בבראשית מ"א, מג: אברך. כתרגומו דין אבא למלכא, רך בלשון ארמי מלך, בהשותפין (בבא בתרא ד.) לא ריכא ולא בר ריכא. ומכיון שוֹיִרָא מוטעם במירכא, וכנ"ל אל תקרא ויִרָא אלא ויִרָא הרי הוא כאומרו שיחד עם המלך ותירא כל הממלכה כולה.

בְּלֶק בן-צָפּוֹר. יש לעיין מדוע נקרא כך. ועל דרך הצח והטעמים, יש לומר:

בְּלֶק בטעם טיפחא, שהיא מעין הפסקה קלה, ואינה בהכרח מחוברת עם בן-צָפּוֹר שלאחריו. לומר לך שלא אביו נקרא צָפּוֹר, אלא קסמיו וכשפיו

לעומקו של מקרא פר' בלק

השתלשלות ההשגחה העליונה,
מבריאת העולם דרך כל הדורות כדי
להכין את מלכות בלק.

וכל כך למה, מפני שתי סבות: הא'
כדי שנוכל להילחם בו, כנ"ל,
והשניה מפני רות המואביה
שנשתלשלה מבלק. (וכפי שפירש
רש"י בפר מטות לא, ב').

וכאומרו: **בַּעַת הַקּוֹא** כשנתן אדם
הראשון שבעים שנה לדוד המלך אשר
בא מרות המואביה.

בַּעַת הַקּוֹא כשנפרד לוט מאברהם,
והלך לסדום שם נולדו ללוט שתי בנות
ואחת מהן היא אמו של מואב.

בַּעַת הַקּוֹא של מהפכת סדום
ועמורה עת ניצל לוט מתוך ההפיכה,
והתגלגל הדבר להולדת מואב מבתו
הבכירה.

בַּעַת הַקּוֹא כשירד אלימלך לשדה
מואב, ולקח בנו את רות אשר דבקה
בנעמי.

וּבַלֵּק בֶּן-צִפּוֹר מִלֶּדֶת לְמוֹאֵב בַּעַת
הַקּוֹא (כב, ג')

יש לעיין מדוע הדגיש הכתוב **בַּעַת
הַקּוֹא**.

ופירש רש"י לפשוטו של מקרא, לא
היה ראוי למלכות, מנסיכי מדין היה,
וכיון שמת סיחון **מְנוּהוּ עֲלֵיהֶם לְצוּרֶךְ
שְׁעָה**.

ויש ליתן טעם מדוע שינה הכתוב
לכתוב **הַקּוֹא** עם ו' במקום עם י'ד.

ולעומקו של מקרא, יש לומר,
שַׁבְּעַת הַקּוֹא ירמוז גם לעת אחרת.
עת צופה הדורות מראש ראה לסובב
הסיבות להמליך את בלק כדי
שישראל יוכלו להילחם בו, שהרי
עליו לא חל הציווי שנאמר על מואב
"אל תתגר במ מלחמה".

ואשר על כן נכתב **בַּעַת הַקּוֹא** עם ו'
. כאילו נכתב ההוא. וירמוז להקב"ה
בַּעַת אשר עלה מלפניו לסובב הסיבות
לגרור את בלק למלוך על מדין, כנ"ל.

ואשר על כן ירמוז הכתוב באומרו
בַּעַת הַקּוֹא, לא רק על עת היות בלק
מלך. אלא גם על כל אותן העתים של

לעומקו של מקרא פר' בלק

ואכו, אוה"ח הק' פירש כאן שנתן לו שכרו על אשר אמר כאשר ידבר ה' אלי, בדרך של כבוד, לכן כבדו ואמר לו לא תלך עמהם, שאינם חשובים כל כך בשבילך.

ולעומקו של מקרא אולי ירמוז הפסוק על נפשו הרחבה של בלעם התאבה לממון, כאומרו לתתי אם תתנו לי שכרי כשם שנתן לי האלקים שכרי.

ועוד יש לומר לעומקו של מקרא, שְלָמוּד הוא בלעם בלשון זאת לומר לתתי, עוד מימי יעקב אבינו, שכן מביא המדרש תנחומא כאן ובלעם זה לְכוּ.

שָׁפָן אמר לבן ליעקב לגבי רחל (בראשית, ויצא, כט, יט) טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר. ובלעם זה לְכוּ.

ולפשוטו של מקרא התכוון לבן לרחל. אך לעומקו של מקרא רמז ברמאותו ללאה.

בַּעַת הַקּוֹא כשלקח אבצן הוא בעז את רות תחת כנפיו, ומזה נתגלגל לידת דוד.

בַּעַת הַקּוֹא שראה בלעם בכוכבים כי בלק שבא ממדין ימלוך על מואב,

בַּעַת הַקּוֹא כשיצא משה רבנו לראות שלום אחיו וירא איש מצרי מכה איש עברי וכו' שע"י כך נתגלגל למדין, ולכן שכר בלק את בלעם ממדין כנגדו.

בַּעַת הַקּוֹא כאשר שמואל משח את דוד, כהכנה לגאולה השלימה.

וירמזון אֵלֶיךָ מְלִיאָה לא רק על העבר אלא גם על העתיד, עַת כָּל הַעֲתוֹת, עד בא הַעֲתָה הַקּוֹא המקווה, עַת יבוא משיח בן דוד ויגאלנו שנית ברחמי לעיני כל חי.

מֵאַן ה' לְתִתִּי לְהִלְוֶה עִמָּכֶם (כב, יג)

לְתִתִּי. יש לעיין מה הוא לשון תתי. ולפשוטו של מקרא פירש רש"י (שמואל ב ד, ט) לשון מַתָּנָה. לְתִתִּי-לוֹ בְשִׁרְתָּה. למען תתי לו שכר בשורתו.

לעומקו של מקרא פר' בלק

בעניין ההבדל בין נחש וקסם.

ובין בלק לבלעם.

יש לשאול, הרי מבואר בזה"ק [בחוקותי, דף קי"ב עמ"ב] שבלק היה קוסם יותר גדול מבלעם, וכן נאמר שם: **תָּא מְזִי, בְּלַק חַפְּסִים הָנָה, וְרַב חַרְשִׁין בְּעֹבְדֵי יְדוּי, יַתִּיר מִן בְּלַעַם.** ומדוע יזדקק לעזרתו.

ומבואר בזה"ק (שם), **שְׁבַקְסָם, אמנם**, היה בלק גדול מבלעם. אך **בְּנַחֲשׁ** היה בלעם גדול ממנו. ומשלא נענה על ידי קסמיו הזדקק ל"נחש" של בלעם.

ועוד מובא שם מה ההבדל בין קסם ונחש: **קָסָם וְנַחֲשׁ תְּרִין דְּרָגִין אֵינֻן, קָסָם תְּלִיא בְּעֹבְדָא, נַחֲשׁ לָא תְּלִיא בְּעֹבְדָא אֶלָּא בְּאַסְתַּמְכְּלוּתָא, וּבְמַלְה דְּפֻמָּא.**

ותרגומו: **קָסָם וְנַחֲשׁ שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵמָּה. קָסָם תְּלוּי בְּמַעֲשֵׂה, וְנַחֲשׁ לָא תְּלוּי בְּמַעֲשֵׂה אֶלָּא בְּרֵאִיָּה וּבְדִיבּוּר.**

ושתי דרגות אלו, ממשיך הזוה"ק להסביר, הן כעין **אתערותא דלתתא** כדי להשפיע **אתערותא דלעילא**. וכמו

כיצד: **תְּתִי עוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה קִטְנָה ל"א ה' [9].** והתיבה **מְתִתִי עוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה קִטְנָה רח"ל [6].** וכאילו אומר לו **טוב** [מלשון עדיף] תתי את **לאה** לך, מתתי לך את **רחל**. שכן המספר **תשע** עדיף מהמספר **שש**.

ועוד רמז רמז לו שהקב"ה מסכים על ידו ליתן לו את לאה במקום רחל, שכן אמר **טו"ב**, הוא שמו של הקב"ה. [וכמו שאומרים ב"מודים" **הטוב**, כי לא כלו רחמין]. וכך אמר: טוב, הוא הקב"ה, **הניח לי לתת** לך את **לאה**, והוא לשון תְּתִי. **ובלעם זה לָבֵן.**

וכן בלעם אומר (כב, יח) **אִם יִתֶּן לִי בְּלַק מְלֵא בֵיתוֹ בְּסֶף וְנִקָּב לֵא אוֹכֵל לַעֲבֹר אֶת-פִּי ה' אֶלְהִי לַעֲשׂוֹת קִטְנָה אוֹ גְדוֹלָה.**

מאי **קִטְנָה אוֹ גְדוֹלָה**. יש לומר על פי הנ"ל, שכך אמר **בלעם** הוא **לָבֵן**: כשם שלא חלקתי בין **רחל ולאה**, בין **קטנה** ל**גדולה** ושתייהן **מסרתי ליעקב**, כן לא אוכל לחלק בין **ברכה קטנה לברכה גדולה**, וכולן **מסורות ליעקב**. לכן נאמר: **מֵאַן ה' לְתִתִּי לְהַלְוֹ עִמָּכֶם.**

לעומקו של מקרא פר' בלק

ועוד יש ליתן את הדעת מה היו
הקסמים של בלק והנחשים של
בלעם שלא יכלו להם לישראל.

ולעומקו של מקרא יאמר שבלק
בקסמיו ידע היכן הוא המקום הראוי
לקללה, ובלעם בנחשיו ידע לכוין את
הזמן הראוי לקללה, וכפי שאמרו
חז"ל על הפסוק "וידוע דעת עלין"
שידע לכוון מתי הקב"ה כועס.

הם כנגד המקום והזמן שמעטרים את
ישראל בתורה ומצוות. הקובעים
מקום לתפילתם ועתים לתורתם.

זמן תפילה ומקום תפילה כנאמר
באברהם וישכם אברהם פקדן אל-
המקום אשר-עמד שם את-פני ה'
(בראשית יט, כז')

ומקום תורה כדר' אמי ור' אסי אע"ג
דהוו להו תליסר בי כנישתא בטבריא
לא הוו מצלו אלא ביני עמודי היכא
דהוו גרסי שלא התפללו אלא במקום
שלמדו בו בקביעות. (ברכות ל'
עמ"ב). ועתים לתורה כמובא במסכת
שבת (לא). ששואלין לו לאדם בבית
דין של מעלה קבעת עתים לתורה.

שמצינו, להבדיל, בעבודת עם ישראל.
אלא שישראל ממשיכין מלמעלה
אתערותא דקדושה. ובלק ובלעם היו
מכוונים להמשיך מלמעלה אתערותא
דמסאבא. של סיאוב וטומאה.

וזה לשון הוזה"ק שם: וישאל
קדישין לאו הכי, אלא פלהו קדישין,
וכל עובדיהו לאתערא עלייהו רוחא
קדישא. כמה דאת אמר, (ישעיה לב)
עד יערה עלינו רוח ממרום.

ועל דא פתיב, (במדבר כג) [ועל כך
אומר הכתוב] פי לא נחש בניעקב ולא
קסם בישראל, דהא אינון בסטרא
דקדושה עלאה אחידן. [שישראל
אוחזין צד הקדושה], ועובדיהו
בקדושה אתו, [ומעשיהם בקדושה],
וקדושה מתערי עלייהו ומתלבשו
בה. [וקדושה נאצלת עליהם,
ומתלבשים בה].

ואשר על כן היו צריכים בלק
ובלעם זה לזה, זה בקסמיו וזה
בנחשיו, ולא יכלו להם לישראל.
כי ישראל מלובשים כנ"ל
באצילות דקדושה.

לעומקו של מקרא פר' בלק

וכדכתיב (כד,ה') **מֵה-טָבוּ אֱהֲלִיף
יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתִּיף יִשְׂרָאֵל.**

אֱהֲלִיף יַעֲקֹב היינו מקום תורה הם
בתי מדרשות. **מִשְׁכַּנְתִּיף יִשְׂרָאֵל** היינו
תפילה.

ובהיות ישראל דבקים בשכינה
הקדושה הן במקום והן בזמן, נטה
הקב"ה חסדו אליהם, ולא כעס כל
אותם ימים.

והחזיר להם הקב"ה לישראל כגמולם
הטוב, **שעשה עמם צדקה שלא כעס**
באותם ימים. וכן אומר הנביא (מיכה,
ו,ה') **וּבַהֲפֹטְרָה לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה'.**

ועל דרך הצח, ירמזון שמותיהם
בלעם בן-בעור ובלק בן-צפור לענין
הזמן והמקום. כיצד:

ב'ל' מבלעם בגימטריה קטנה **נ'.**
ע' מבלעם בגימטריה קטנה **ז'**,
ם סופית כפי שהיא הרי **מ'**
יורָה, איפוא, שם בלעם על ז'מ'ך.

וגם שם אביו **בעור** יורה על זמן, כפי
שאמר ר' אליעזר בבריייתא, (ברכות
ג.) **משמרה ראשונה** [ארבע שעות
ראשונות של הלילה] סימנו **חמור**
נוער. וחמור **נוער** היינו **בעור.**

ובזה ינתן טעם מדוע בלק לכל ארך
הפרשה, יקחהו לבלעם למקומות
שונים, כמו **ויבאו קרית חצות,**
ויעלהו במות בעל, **באמרו לכה-נָא**
אתי אל-מקום אחר, **וכתיב ויקח בלק**
את-בלעם ראש הפעור וגו', **ויקחהו**
שנה צפים אל-ראש הפסגה. כי חפש
בקסמיו את המקום משם ראוי לקלל,
וזה אמרו: **וקבנו-לי משם,** **וקבנו-לי**
משם. (כג,יג')

ועוד ינתן בזה טעם לדברי בלעם
באמרו לבלק: **התניצב על-עלתך**
ואלכה, **התניצב** במקומך הראוי
לקללה, (כג,ג'), **וכן התניצב** פה על-
עלתך ואנכי אקרה פה (כג,טו').
שבלק יחפש המקום, ובלעם יחפש
הזמן, הראויים לקללה.

ולא עלתה בידם, באשר עם ישראל
קבועים במקום ובזמן לתורה
ותפילה. ובבחינת **תנו עוז לאלקים.**

לעומקו של מקרא פר' בלק

ושמא יש לומר על דרך הסוד מ"ב קרבנות הם כנגד שם מ"ב, (אנא בכח), וכנגד פרשה ראשונה של ק"ש (ואהבת וגו') שיש בה מ"ב תיבות.

וכאומר, שגם כאשר עושה האדם שלא לשמה, נזקקים לו מלאכים קדושים כְּשִׁמּוֹת מ"ב הק', להוציא מן הכח אל הפעל ולהביא את מעשיו ולהפכם לשמה.

וכמובא בספרים הק' ששם מ"ב הוא כנגד מ"ב מלים שיש בפרשה הראשונה של ק"ש, [ללא הפסוק שמע ישראל] היא הפרשה הראשונה של ק"ש המורה על לשמה.

פי לא נחש ביעקב ולא קסם בישׂראל (כג, כג').

יובן לפי החילוק שהבריאה ממוגנת בגשמי ורוחני. [וכפי שנתבאר בגליונות קרה וחקת, וקחנו משם] וכן בריאת עם ישראל ככתוב וְעַם נִבְרָא יְהִלֵּל יְהוָה (תהלים קב, יט'), מְמַזְגֵת גְּשָׁמִי וְרוּחָנִי.

וכן פֶּלֶק בֶּן-צִפּוֹר ירמזון אותיותיו ואותיות אביו על מקום. כיצד:

ל'ק' מבלק בגימטריה קטנה מ'
ק' מבלק הרי הוא כמות שהוא ק'
ב'ל'ק' בגימטריה קטנה הרי ו'
ל'ק' מבלק בגימטריה קטנה מ'
יורה, איפוא, שם בלק על מ'ק'ו'ם.

וגם שם בֶּן-צִפּוֹר יורה על מקום, כדאמר דוד המלך בתהלים (פד, ד') גַּם צִפּוֹר מְצָאָה בַּיַּת וְדָרוֹר קָן לָהּ וְגו'.

ולעומקו של מקרא יאמר, שגם המשך הפסוק. אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרַחֲיָה אֶת מִזְבַּחֲתֶיךָ וְגו'. ירמוז על מה שאמרו חז"ל, שבשכר הקרבנות שהקריב על מזבחותיו, (אע"פ שלא לשמה), זכה לשים את אפרוחיה של השכינה הק', את רות ואת דוד המלך במלכות ישראל.

כמובא בנזיר (כג עמ"ב) אמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמן שמתוך שלא לשמן בא לשמן שבשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק הרשע זכה ויצאה ממנו רות.

לעומקו של מקרא פר' בלק

ולכן, בלק שהוא הרוחני שבגשמי היו קסמיו על ידי מעשה דוקא, כדי למזג גשמי ברוחני.

ואילו בלעם שהוא גשמי שבגשמי, היה נחש שלו הגשמי פועל על ידי דבור והסתכלות, כדי למזג את הרוחני בגשמי. וכנ"ל בזה"ק קסם תְּלִיא בְּעוֹבְדָא, [במעשה], נחש לָא תְּלִיא בְּעוֹבְדָא אֱלָא בְּאֶסְתְּפְלוּתָא, ובמְלָה דְּפוּמָא. [בראיה ובדבור].

(וכמבואר בלעומקו של מקרא לפר' חקת, לגבי צור וסלע עיין שם בפירוט שבצור שהוא רוחני יותר היה צריך דוקא להכות, ובסלע היותר גשמי היה צריך דוקא לדבר, למזג הרוחני בגשמי).

ואשר על כן נאמר פִּי לֹא נִחַש בְּיַעֲקֹב וְלֹא קָסַם בְּיִשְׂרָאֵל.

וכמבואר לעיל שיעקב וישראל שהם רוחניים, מכל מקום יעקב יקרא גשמי שברוחני, מצד שעל שמו נקראת הגלות, וישראל יקרא רוחני שברוחני, שעל שמו נקראת הגאולה. כדמברכין גאל ישראל.

ובהיות ישראל רוחניים יותר מכל האומות, יהיה יעקב בבחינת הגשמי שברוחני. וישראל בבחינת הרוחני שברוחני. וכפי שמבאר המהר"ל כי השם יעקב יורה על גלות, וישראל יורה על גאולה.

ונחש וקסם ששניהם הם ענין גשמי של רוח מסאבא, גם הם יתחלקו לגשמי יותר וגשמי פחות, והגשמי פחות יקרא לעניינינו רוחני שבגשמי. ולהבדיל מרוחניות דקדושה, לזו יקרא רוחניות דמסאבא.

וקסם שהיה עושה בלק על ידי צפור הוא הרוחני שבגשמי, ונחש שהיה עושה בלעם שהיה קשור לאתונו הוא הגשמי שבגשמי. ולכן בלעם שהיה אחוז בחומר, כדאמר אם יתן לי בלק מלוא ביתו כסף וזהב, וכן שמו בן בעור יעיד עליו שתלוי בבהמיות כבן באביו, הוא היה גדול בנחש שהוא הגשמי שבגשמי. ובלק שהוא הרוחני שבגשמי ואשר על כן זכה שתצא ממנו רות, היה גדול בקסם שהוא הרוחני שבגשמי.

לעומקו של מקרא פר' בלק

ועל דרך הצח, יש לומר, בלק שהיה מכשף באמצעות המקום כנ"ל, ובלעם שהיה מכשף באמצעות הזמן כנ"ל. צירופם הוא עמלק. כיצד:

עמל"ק בגימ' קטנה ארבע, וכן מקום-זמן בגימ' קטנה ארבע. ללמד שזה דרכו של עמלק לשמש רצועת מרדות אם לא מקיימים התורה והתפילה במקום וזמן כנ"ל.

וזה שאמר בלעם במשלו על עמלק, (כד, כ') רֵאשִׁית גֹּזֵם עֲמֹלֶק וְאַחֲרֵיתוֹ עֲדֵי אֲבִד. שלעתיד לבא לא יהיה כל פגם במקום ובזמן של התורה והתפילה והמצוות, וממילא לא יהיה עוד צורך ברצועת המרדות ששמה עמלק, ולכן יהיה אחריתו עֲדֵי אֲבִד.

ותלחין את רגל בלעם אל הקיר.
(במדבר כב, כה).

שואל המדרש תנחומא מאי אל הקיר. ולפרש שאלתו יש לומר שתמיה לו למדרש מדוע נאמר בה"א הידיעה. אל הקיר.

ואשר על כן יעקב שהוא הגשמי שברוחני היה לכאורה צריך להיות לו בעת נפילה בדרגא שייכות לנחש שהוא הגשמי שבגשמי, וישראל שהוא הרוחני שברוחני היה צריך להיות לו לכאורה בעת נפילה בדרגא שייכות לקסם שהוא הרוחני שבגשמי, ומאחר ולא היתה בהם נפילה, לא התקיים בהם נחש ביעקב, וכן לא התקיים בהם קסם בישראל. זה שאומר הפסוק כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל.

וזה שסיים הפסוק פֶּעַת יְאֹמֵר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מָה פֶּעַל אֵל (כג, כג). מאי פֶּעַת, שגם יעקב וגם ישראל הם בדרגא עליונה, לכן פעל הקב"ה שלא היה כעס בעולם באותם ימים כלל. כדי שלא תחול קללת בלעם עליהם.

ועוד נאמר בזוה"ק (בראשית כ"ה עמ' א) על בלק ובלעם, שהם מסטרא דעמלק: בלעם ובלק מסטרא דעמלק הווי. ויש בהם אותיות עמלק. עמ מבלע"ם, לק מבל"ק.

לעומקו של מקרא פר' בלק

וַיִּתֶּר-אַף בְּלִעָם וַיִּף אֶת-הָאֲתוֹן
בַּמִּקְל. (כב, כז').

בַּמִּקְל. בה"א הידיעה. בהמקל הידוע.
ולא ידענו קודם לכן שהיה לו מקל.

ולעומקו של מקרא יאמר, שלבן
חמד את המקל של יעקב אשר אתו
עבר את הירדן, ככתוב **כִּי בַמִּקְלִי**
עֲבַרְתִּי אֶת-הַיַּרְדֵּן הַזֶּה, והוא המקל
אשר פיצל בו ככתוב וַיִּפְצַל בָּהֶן
פְּצָלוֹת לְבָנוֹת מִחֹשֶׁף הַלְּבָן **אֲשֶׁר עַל-**
הַמִּקְלֹת, ולבן חשב כי יעמוד לו
המקל לזכות, ולקחו מיעקב. **וּבְלִעָם**
זֶה לְבָן, לכן לקח המקל עמו שיעמוד
לו לזכות לקלל את ישראל.

ולא עלתה לו. כי לא ידע הסוד של
יעקב שאמר **כִּי בַמִּקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת-**
הַיַּרְדֵּן הַזֶּה. וסודו הוא על דרך אל
תקרי. אל תקרי **בַּמִּקְלִי** אלא חלקהו
לשתי תיבות. **בְּמָה - בְּקוֹלִי**. שהמקל
היה רק לאות וסימן, שישמע ה' קול
תפילתו. וכאמרו: **בְּמָה** עברתי את
הירדן הזה - **בְּקוֹלִי**.
לכן נאמר בה"א הידיעה וַיִּף אֶת-הָאֲתוֹן
בַּמִּקְל.

ותשובתו: **הַגֵּל** [שהציבו לבן ויעקב
כשבועה ביניהם] הוא הקיר [שנלחצה
רגלו של בלעם עליו]. **לְפִי שְׁעָבַר**
בְּלִעָם [הוא לבן] אֶת הַשְּׂבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּע
לְיַעֲקֹב, שְׁנֹאֲמַר: אִם לֹא תַעֲבֹר אֶת הַגֵּל
הַזֶּה וְאֶת הַמַּצְבָּה הַזֹּאת לְרַעָה.

וּבְלִעָם זֶה לְבָן, כמובא במדרש
תנחומא, כדלעיל, **לְכָף נִפְרַע הַקִּיר**
מִמֶּנּוּ, לְפִי שֶׁהוּא הֶעֱד עַל הַשְּׂבוּעָה,
פְּדֻכְתִּיב, יד העדים תהינה בו בראשונה.

ועוד יש לתת טעם מדוע נקרא
הגל קיר. והרי הכתוב קראו גדר. וי"ל
כמובא בזוה"ק פרשת ויחי, רכ"ח,

שקיר הוא סוד שכינה. שנאמר
(ישעיה לח) וַיִּסַּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל
הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל. ועל כן יש לתת טעם
שמיהרה השכינה ליפרע ממנו, שכל
המבקש לפגוע בישראל כמבקש לפגוע
בשכינה הק' שהקב"ה וישראל חד הם.

לעומקו של מקרא פר' בלק

בפיו אינו דיבור כי אם דבר החוצץ
בינו ובין הדיבור.

ושמא י"ל כי לזה רמז דוד המלך
באמרו (תהלים קלה, טו) **פָּה לֵהֶם
וְלֹא יִדְבְּרוּ וְגו' אִף אֵין יֵשׁ רוּחַ
בְּפִיהֶם**. שאין שום ישות של רוחניות
בפיו המשוקץ של בלעם, הוא לבן.

וַיַּעֲמֵד מִלְאָךְ ה' בְּמִשְׁעוֹל הַכֹּהֲנִים
גָּדַר מִזֶּה וַגְּדַר מִזֶּה (כב, כד)

במשעול הכרמים פירש"י כתרגומו
בשביל. בשביל בו מדרך כף רגלי
העוברים בכרמים.

ועל דרך הרמז יש לומר שכרמים
היינו בתי מדרש, כדתניא (ברכות סג
עמ"ב) **תנו רבנן כשנכנסו רבותינו
לכרם ביבנה** ופירש רש"י שם **ד"ה
לכרם**. על שם שהיו יושבים [בבית
המדרש ביבנה] שורות שורות **ככרם**
זה הנטוע שורות שורות.

ומשעול הוא נוטריקון למי שעולה
לבתי המדרש, והוא רמז להתלמידים,
וזה שנאמר **וַיַּעֲמֵד מִלְאָךְ ה' בְּמִשְׁעוֹל**

[וע'ע בפרשת וישלח בלעומקו של
מקרא עה"פ פ' ב' בְּמִקְלֵי].

וַיֵּשֶׁם ה' דָּבָר בְּפִי בְלַעַם וַיֹּאמֶר
שׁוּב אֶל-בָּלָק וְכַהֵן תִּדְבֹר (כג, ה')

דָּבָר בְּפִי בְלַעַם.

ועי' מה שכתב בזה אור החיים הקדוש
שלעולם ברכת בלעם כברכת חמור.
שלא מבלעם באו הדברים אלא
מהקב"ה.

ומאי וַיֵּשֶׁם דָּבָר בְּפִי בְלַעַם, הכוונה
שהקב"ה שם דָּבָר החוצץ בפי בלעם,
שלא יהיו דברי קדושה בפה מתועב
ומשוקץ כפיו של בלעם.

ולעומקו של מקרא יש לומר
שדייק פירושו זה מהטעם בתיבה דָּבָר.
שכן תיבה זו מוטעמת בטיפחא. והיא
מעין הפסקה קלה ואינה בהכרח
מחוברת לשאחריה. דָּבָר בְּפִי בְלַעַם.
שדָּבָר תיבה בפני עצמה היא, ואינה
סמוכה לדיבורו. שכן כתוב בכפילות
וַיֵּשֶׁם דָּבָר וְכַהֵן תִּדְבֹר. וַיֵּשֶׁם דָּבָר
ועדיין לא דָּבָר. אלא ע"כ הדבר ששם

לעומקו של מקרא פר' בלק

והם היו סיעתו של מלאך האלקים,
להיות האחד גדר מזה והשני גדר מזה.

גִּדְרֵי מִזְהָ וְגִדְרֵי מִזְהָ. פִּירֵשׁ רִש"י
סתם גדר של אבנים הוא. והוא
לפשוטו.

ולעומקו של מקרא יאמר סתם גדר
של אבנים הוא, אבל זה לא היה סתם
גדר של אבנים, אלא של אב-בנים
הוא. גדר הנבנית ממסורת שנמסרת
מאבות לבנים בעיני אמונה והשגחת
ה', בתורה וביראת שמים, בדרכי
תפילה ומוסר, היא הגדר אשר לא תתן
לכל צר ומסטין לעבור אל הבנים כנגד
האבות.

**וַיִּוְסַף מִלְאֲךְ-ה' עֲבֹר וַיַּעֲמֵד
בְּמִקְוֹם צָר אֲשֶׁר אֵין-צָרָךְ לְנִטּוֹת
יְמִין וּשְׂמֹאל (כב, כו')**

אֲשֶׁר אֵין-צָרָךְ לְנִטּוֹת יְמִין
וּשְׂמֹאל. לפשוטו של מקרא, יסבירו
מלים אלו מה הוא מקום צר הכתוב
ברישא: וַיַּעֲמֵד בְּמִקְוֹם צָר ועד כמה

הַפְּרָמִים, בכח הלימוד של התלמידים
בבתי המדרש, שם לומדים את התורה
הק' הנקראת מזה ומזה, כנאמר על
הלוחות, **מִזְהָ וּמִזְהָ** הם כתובים, הוא
מלאך הרחמים העומד כגדר בפני
הפורענות.

ועל דרך הסוד, בְּמִשְׁעוֹל, הם שמות
מלאכי החסד והרחמים הנשלחים
ללומדי התורה וממונים על עלייתם
של ישראל בקדושה.

כיצד: חלק את המילה בְּמִשְׁעוֹל
לשתיים. במש עול. הם שני שמות
הקדש מע"ב שמות לפי השיטה
השנייה, (כמובא לעומקו של מקרא
לפר' בשלח) ואשר הזוה"ק מחלקן
בפרשת ציצית שבקריאת שמע. והם
מבש-עלו. והיפוך האותיות הוא כדי
להפוך הדין לרחמים גמורים.

במש הוא אותיות בשם, ואשר על כן
ממונה הוא על הפצת ריח טוב היוצא
מעמל התורה, ועלו הוא עול ועל כן
ממונה הוא לשבור עול הגויים מעל
צוארנו, וממונה גם על עליית התפילות
כשם שעלתה זעקתם השמימה בטרם
עלו ממצרים.

לעומקו של מקרא פר' בלק

היסוד והמלכות, וראשו מגיע השמימה עד הכתר העליון, שם החולם הנכסף שביו"ד העליונה, והוא מקום אצילות דאצילות, תחת כסא הכבוד מקום אסיפת נשמות הצדיקים, ואשר על זאת יתאוו ישראל לעת פקודה: לְשֵׁם אֱהִיָּה נֹאסֶף.

ואשר על כן נאמר **גָּדַר מִזֶּה וַגְּדַר מִזֶּה**. אלו הַגְּדָרִים והסייגים המקיימים את התורה שבכתב ואת התורה שבע"פ, שְׁמִזָּה וּמִזָּה הם כתובים והם כתריס בפני הצר הצורך, שלא יוכל לנטות יָמִין וּשְׂמָאוֹל, כנגד בניו של מקום.

ועל דרך אל תקרי. אל תקרי וַיֵּצְמַד בְּמִקּוֹם צָר, אלא וַיֵּצְמַד הַצָּר בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר אֵין-צָרָה, מפני בניו של מְקוֹם, בְּאֲשֶׁר בניו מתאווים לְנִטּוֹת יָמִין לתורה וּשְׂמָאוֹל למצוות ומעשים טובים.

ועוד על דרך הצח, יֵאָמֵר בְּמִשְׁעוֹל נוטריקון במי שקבל עול, הַכְּרָמִים הן שתי תורות שבכתב ושבע"פ, ומה היא קבלת העול, גָּדַר מִזָּה להתגדר מעבירות דאורייתא, וַגְּדַר מִזָּה להתגדר מעבירות דרבנן.

צר - אֲשֶׁר אֵין-צָרָה לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׂמָאוֹל.

ולעומקו של מקרא ועל דרך הרמז והסוד ירמזון אֶלֶין מְלֵאָא עד כמה צר כוחו של הצר הצורך, ואינו יכול להפיק זממו, כאשר ישראל עושין רצונו של מקום.

כי מלאך הרחמים עומד כנגד המקום שבו עומד הצר, להצר את צעדנו ואת כוחנו, כדי שלא יהיה בידינו ח"ו לנטות יָמִין לצד החסד, והוא לימוד התורה שנאמר ותורת חסד על לשונה, וכן שלא יהיה בידינו ח"ו לנטות לְשְׂמָאוֹל לצד הגבורה, היא המצוות ומעשים טובים.

ואינו יכול להפיק זממו יען אֲשֶׁר אֵין-צָרָה כי בניו של מקום מוסרים נפשם לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׂמָאוֹל, לתורת חסד ולמצוות דגבורה, כנ"ל.

ועוד על דרך הרמז והסוד יִרְאָה לְמַעַן כי נכתב שמאול מלא עם ו',

שהאות ו' תורה על ספירת התפארת, שהיא המיזוג בין החסד והגבורה, וכסולם מוצב ארצה עד

לעומקו של מקרא פר' בלק

שנברא כוחו בין השמשות של שבת
בראשית להודיע כח הקדושה שיש
בה בהכרת הטוב.

ולמי שמקבל העול, אויביו נופלים
תחתיו.

ויש לעיין, שהרי אמרו משה כתב
ספרו ופרשת בלעם (בבא בתרא יד עמ'
ב') שלולא כן איש לא היה יודע על
הנעשה שם ברמתים צופים אצל בלק.
ומדוע צריך גם את נבואת מיכה.

ויפתח ה' את-פי האַתּוֹן (כב, כח')

יש לעיין בדברי האתון, מה יש
בהם שבשבילם יחדש הבורא בריאה
כזו של כח המדבר בבהמה.

ויש לומר שלולא נבואת מיכה איש
לא היה יודע צדקות ה' שלא כעס
באותם ימים ולכן פרסמו הכתוב על
ידי נבואת מיכה כדי לפרסם הכרת
הטוב.

ולעומקו של מקרא, בעיון בדבריה
של האתון אשר שם הקב"ה בה, עולה
כח התוכחה על חוסר הכרת הטוב.

וכן תמצא בנביא מיכה (ה', ו') והוא מן
ההפטרה של פר' בלק עמי מה עשיתי
לך ומה קלאתיך ענה בי. כי העלתיך
מאריך מצרים ומבית עבדים פדיתך
וגו',

מן-אָרַם ינחני בַּלַּק מִלֶּךְ-מוֹאָב
מִהַרְרֵי-קָדֶם (כג, ז').

מן-אָרַם. מאי מן ארם. וי"ל שזה
מה שנאמר במדרש תנחומא, לבן הוא
בלעם. ועל לבן נאמר ארמי אובד אבי.
שרצה לאבד הכל. לכן יש לדרוש
ולומר, ינחני בלק לכה ארה לי, והרי
אינני צריך להנחיתו כלל. כי כבר מן
ארם ומהררי קדם כל הפצי לקללם.

וזה שאמרה לו האתון: מה עשיתי
לך כי הכיתני זה שלש רגלים וגו'.
והיינו מה שהתנבא מיכה בהמשך
דבריו: למען דעת צדקות ה'.

ויסוד זה של הכרת הטוב, ראוי
הוא לברוא בשבילו בריאה חדשה
מששת ימי בראשית, והיינו פי האתון

לעומקו של מקרא פר' בלק

בַּבְּקָר וַיִּנְשָׁק לְבָנוֹ וּלְבָנוֹתָיו וַיִּבְרָךְ
אֹתָהֶם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לְבֵן לְמַקְמוֹ.

וַיָּשָׁב לְבֵן לְמַקְמוֹ. למקומו השפל,
וכל מה שהיה במחיצתו של יעקב אבינו
זה עשרים שנה לא עשה בו כל רושם.

וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדֶרֶכּוֹ. וכאן לא נאמר
וְגַם כמו שנאמר אצל בלק.

לומר שאין שום שייכות וזיקה וקשר
כלל בין **לְבֵן וּבֵין יַעֲקֹב**. אלא לבן שב
למקומו השפל, ויעקב לדרכו לדרך
העולה בית א-ל, כנאמר **וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ
מִלְּאָכֵי אֱלֹקִים**.

ועל דרך הצח, ירמוז פסוק זה גם
על העתיד, **וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ** - בבלעם -
מִלְּאָכֵי אֱלֹקִים, למנעו מלהצר עוד
לישראל.

וְגַם בָּלָק הֵלֶךְ לְדֶרֶכּוֹ. (כד, כה')
לדרך החטאים והאבדון כבתחילה. ולכן
נאמר **וְגַם**. כבלעם כן בלק חזרו
לדרגתם השפלה.

**וַיָּקָם בְּלַעַם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לְמַקְמוֹ
וְגַם-בָּלָק הֵלֶךְ לְדֶרֶכּוֹ** (כד, כה')

הנראה מן הפסוקים שבלעם שב
למקומו הקרוב ובלק הלך לדרכו
הרחוקה.

לכאורה היה צריך להיות בהיפוך.
בלק שהוא גר בקרוב מקום עליו צריך
להאמר שהוא שב למקומו, ועל **בלעם**
שבא מרחוק צריך להאמר וגם בלעם
הלך לדרכו.

אלא רמז יש כאן, בפסוק זה.
שבלעם שב למקומו, שב למקומו
השפל ולמדריגתו השפלה שהיה בה
בתחילה. וזאת למרות הנבואה האלקית
שהיה יכול לקבל בה השגה, ושכביכול
דברה בו. אלא שהדרגה הנבואית
שכביכול היה בה, לא עשתה עליו כל
רושם, ומיד **שב למקומו השפל**.
לדרגתו השפלה. וכל כך למה, כי
מעולם לא היה בדעתו להתרומם מעל
השפלות.

ומצינו גם אצל לבן לשון זאת של
בלעם. (בראשית לב, א') כמדורש
תנחומא **ובלעם זה לבן:** וַיִּשְׁפָּם לְבֵן

לעומקו של מקרא פר' בלק

ב,יט') שְׁפָכִי כַמַּיִם לַבַּיִת נִכַח פְּנֵי ה'.
פֶּתַח אֶהְיֶה מוֹעֵד הוּא נִכַח פְּנֵי ה'.

ועוד, שיבוא אהל מועד הבנוי עצי
שטים, ויכפר על השטות שנעשתה
בשטים.

וַיְהִי הַיּוֹם הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה
וְעֶשְׂרִים אָלֶף (כה,ח'ט')

יש לשאול מדוע תסתיים הפרשה
בדבר שלכאורה אינו טוב. והלא
דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה
שלום.

ולעומקו של מקרא יש לומר
שכאן בְּשֵׁר הַכְּתוּב בַּשּׁוּרָה טוֹבָה
לישראל, שהמגפה נעצרה בעשרים
וארבעה אלף ותו לא. והיינו דסמיד
ליה וַתַּעֲצֵר הַמַּגֵּפָה.

ועוד יש לומר, שכאן בשר הכתוב
על עשרים וארבעה תלמידי ר'
עקיבא שבהם תסתיים המגיפה

וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּשָׂטִיִּים וְגו' וַיַּעֲמֵד
יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר (כה,א')

וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּשָׂטִיִּים וְגו', במדרש
רבה מובא וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּשָׂטִיִּים וַיִּתְקַל
הָעַם לְזָנוּת, שְׂטִיִּים שָׁעֲשׂוּ שְׂטוּת.

ולכא מילתא דלא רמיזא
באורייתא, שכן אמר ריש לקיש
(סוטה ג.) אין אדם עובר עבירה
אא"כ נכנס בו רוח שטות שנא'
{במדבר ה-יב} אִישׁ אִישׁ כִּי-תִשְׁטֶה
אִשְׁתּוֹ, תִּשְׁטֶה כְּתִיב.

וְהָמָּה בָּכִים פֶּתַח אֶהְיֶה מוֹעֵד (כה,ו')
וְהָמָּה בָּכִים פִּירֵשׁ רַש"י לַפְּשׁוּטוֹ
של מקרא: נתעלמה ממנו הלכה כל
הבועל ארמית קנאין פוגעין בו, געו
כולם בבכיה.

ויש לשאול, מדוע ידגיש הכתוב
שבכו פֶּתַח אֶהְיֶה מוֹעֵד.

ולעומקו של מקרא יש לומר שבכו
לה' בתפילה פתח אוהל מועד להחזיר
להם חכמת התורה. ככתוב (איכה,

לעומקו של מקרא פר' בלק

בלימודם ובתפילתם בבית המדרש
ובבית תפילתם כ"ד שעות ביממה.

ולכן יהיה כתוב הענין בפר' בלק עד
תשלום העשרים וארבעה, שבהם
נעצרה המגפה.

ובכך נעץ הכתוב סוף הפרשה
בתחילתה ותחילתה בסופה.

וישאר ר' שמעון בן יוחאי וחבריו
להמשיך אור קדוש על עם
ישראל.

ועל דרך הצה יש לומר שיבואו
עשרים וארבעה אלף, וילמדו
(לשון יאלפון) על פינחס שראוי הוא
לעשרים וארבע מתנות כהונה,
שבזכותו נעצרה המגפה.

ועוד יש לשאול, מדוע לא
תסתיים הפרשה בבלק, כפי
שהתחילה בבלק. התחילה בבלק
וירא בלק, ותסתיים בבלק שנאמר
וגם-בלק הלך לדרבן. ויהיה כל ענין
השטים עם מעשה **פינחס** בפר'
פינחס.

ועל דרך הפשט יש לומר כמובא
ברש"י על הפסוק (כד, יד) **ועָתָה**
הַגְּנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי לְכֹהֵן אִיעֲצֶנְךָ וגו',
פירש רש"י: ומה היא העצה,
אלהיהם של אלו שונא זמה הוא,
איעצך להכשילם וכו' וזה שכתוב:

ועל דרך המוסר והצה, יבואו
עשרים וארבעה אלף, ויזרזו את
לומדי התורה ליקח רומח בידם,
ולהילחם מלחמת התורה להיות
עמלים **בעשרים וארבעה** ספרי
הקודש, וכפי שעמל התורה עמד
להם לישראל, כנ"ל, **בקביעת מקום**
ועתים לתורה, עד שלא יכול היה
בלק לכשפם, על ידי **בחירת המקום**
לקללם, וכן **בלעם** לא יכול היה
לכשפם, על ידי **בחירת הזמן**
לקללם, **כי מקומם ברכם**.

מקומם תרתי משמע, **המקום** הוא
הקב"ה, הנמצא אתם **במקומם**

לעומקו של מקרא פר' בלק

ובמקום אשר היתה בדכדוכה של נפש בטהרה ממעשיה, תתקיים בה עתה נבואת הנביא ישעיה (נד, יב'ג) וְשִׁמְתִי כְדָכְדַּי שְׁמִשְׁתִּיף וְשִׁעְרֵיךָ לְאַבְנֵי אֶקְדָּח וְכָל-גְּבוּלֶיךָ לְאַבְנֵי-חֶפְצֶיךָ:
כְּדָכְדַּי פִּירַשׁ רַש"י מִיֵּן אֲבָן טוֹבָה, וּבִדְרֹךְ רִמְזָה הִיא הַתּוֹרָה הַק' שֶׁנֶּאֱמַר בַּה טוֹב, כִּי לִקַּח טוֹב נִתְּנִי לָכֶם וּנְקִרָאת אֲבָן עַל שֵׁם שֶׁהִיא נִמְסֶרֶת מֵאַב לָבָן.

וכן בדרך רמז היא התפילה שנאמר בה טוב, טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון.

וזוה אשר סיים הפסוק בנבואה הנ"ל וְכָל-בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ, ובזה נרמז שכרו של פינחס שעצר את המגפה בעשרים וארבעה אלף, ונתן לו הקב"ה ברית שלום, שנאמר וְשִׁמְתִי כְדָכְדַּי וּגו' וּסְמִיךָ לִי וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ.

וַיִּחַל הַלֵּם לְזַנּוֹת אֶל-בָּנוֹת מוֹאָב: וַתִּקְרְאוּן לָעָם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֵּאָכְלֵם הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְאֱלֹהֵיהֶן.

ואשר על כן נקראת הזימה על שם בלק ובלעם. ולכן יהיה כתוב הענין בפר' בלק עד תשלום הארבעה ועשרים אלף, שבהם נעצרה המגפה.

ועוד יש לומר על דרך הדרש, כפי שדרשו שהיו בשטים והוא לשון שטות, ויבואו כ"ד ספרים של תורה וכ"ד שעות של תפילה, להגן עליהם שלא יהיה פתח לרוח שטות להיכנס בתוכם, אלא רק לרוח קדושה וטהרה ותחזור כנסת ישראל לימי עלומיה להיות ככלה הנכנסת לחופתה בכ"ד תכשיטיה.

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

